

1. Вираження знаряддя, об'єкта сумісної дії та засобу пересування. Уживання іменників в орудному відмінку (*ким?, чим?*): а) рід (чоловічий, жіночий, середній); б) число (однина, множина).
2. Указівка на особу або предмет, що виступає знаряддям, об'єктом сумісної дії та засобом пересування. Уживання особових займенників в орудному відмінку (*ким?, чим?*).
3. Текст «Прогулянка містом».

Повторення вивченого

1. а) Прочитайте діалоги.

1) – Ніку, ти знаєш ім'я цієї дівчини?

– Так, її звать Моніка.

– Звідки вона приїхала?

– Вона приїхала з Замбії.

2) – Саліме, скільки студентів у твоїй групі?

– Дев'ять студентів.

– Скільки китайських студентів у твоїй групі?

– Три китайських студенти.

– А арабських?

– Дві арабських студентки і два арабських студенти.

3) – Дуань, у тебе сьогодні багато занять?

– Так. У мене сьогодні чотири заняття.

– Які заняття?

– Перше заняття з української мови.

Друге – заняття з інформатики. Третє – з математики. Четверте – з економіки.

– О котрій годині вони скінчаться?

– О п'ятнадцятій годині (15.00).

4) – Студенти, яке сьогодні число?

– Сьогодні 12 (дванадцять) березня.

– А який сьогодні день?

– Сьогодні п'ятниця.

5) – Моніко, що ти робитимеш сьогодні ввечері?

– Я робитиму домашнє завдання: напишу три вправи, перекладу нові слова, прочитаю один текст, вивчу два діалоги.

6) – Вікторіє, у кого ти була вчора в гостях?

– У своєї української подруги Оксани.

– У неї велика квартира?

– Так. У квартирі є чотири кімнати: вітальня, кабінет батька, кімната Оксани, кімната її сестри.

б) Складіть діалоги за попереднім зразком:

2. Напишіть речення з поданими словосполученнями за зразком: *Зупинка автобуса. – Зупинка автобуса розташована недалеко.*

Кабінет музики, театр опери й балету, картина музею, стадіон клубу, столиця Китаю, гуртожитки університету, деканат факультету, їдальня гуртожитку, черговий кімнати, столиця Росії.

3. Прочитайте текст. Напишіть питання до виділених слів.

Це кімната українських студентів. Ось ліжко *Богдана*. На цьому ліжку сидить товариш *Богдана* – Андрій. На столі *товаришів* лежать зошити з *англійської мови*, підручники з *фізики*, українсько-англійський словник, синя й чорна ручки, олівці. Тут стоїть комп'ютер *Андрія*, фото його великої *родини*. На стінах *кімнати* висять фото українських *спортсменів*. Хлопці роблять домашнє завдання з *математики*.

4. Напишіть складні речення зі сполучними словами *чий, чия, чие, чий*.

1. Леся казала. У її батьків є власний банк. 2. Сестри розповідали. У їхнього старшого брата є власний бізнес. 3. Махмуд запитав. У ваших студентів у понеділок є математика. 4. Ахмед бачив. У нашій аудиторії немає вашого викладача. 5. Олена розповідала. У її сестри є дорога сукня. 6. Викладач сказав. У його студентів добрі оцінки. 7. Декан сказав. У наших студентів будуть нові комп'ютери.

5. Дайте відповіді на питання за зразком: *Ти знаєш ту бібліотеку? – Ні, я не знаю тієї бібліотеки.*

1. Маріє, Ви бачили нашого викладача? 2. Ахмеде, Ви читали цю книжку? 3. Чене, Ви дивилися той фільм? 4. Дуань, Ви слухали цю музику? 5. Хлопці, ви купуєте цей комп'ютер? 6. Дівчата, ви їли ці страви? 7. Моніко, Ви принесли ці документи? 8. Студенти, ви взяли свої зошити з української мови?

6. Напишіть відповіді на питання за зразком: *Чене, чому ти не купив цієї куртки? – Я не купив цієї куртки, бо вона дорога.*

1. Богдане, чому ти не написав цього твору? 2. Олено, чому ти не вивчила тієї теми? 3. Оксано, чому ти не зробила тієї справи? 4. Леся, чому ти не принесла нового журналу? 5. Вікторе, чому Ви не сплатили за кімнату? 6. Студенте, чому Ви не повторили цього уроку? 7. Амїре, чому Ви не пішли до бібліотеки? 8. Маріє, чому Ви не поїхали до батьків?

7. Напишіть речення. Поставте слова в дужках у потрібній формі.

1. На мапі (Україна) ми бачимо місто Київ. 2. Я не розумію (це слово). 3. Розклад (заняття) висить праворуч. 4. Учора ми дивилися другу частину (цей фільм). 5. Лист (батьки) лежить на столі. 6. У нашому магазині ми купуємо продукти (море). 7. Ахмед повторює слова (текст).

8. Напишіть відповіді на питання. Використайте слова в дужках у потрібній формі.

1. Чий документи приніс секретар? (іноземні студенти) 2. У якому підручнику ви читаете правила? (граматика) 3. Чий журнал Ви дивитися? (Олена Петрівна) 4. Чийого брата ти вчора бачив? (Богдан) 5. Про чий традиції й культуру розповідав викладач української мови? (український народ) 6. На чийх вулицях багато туристів? (це європейське місто) 7. Про якого письменника Ви запитали у викладача? (той український письменник)

9. Напишіть складні речення зі сполучними словами *який, яка, яке, які, чий, чия, чиє, чий*.

1. Моніка запитувала. Оксана не любить холодної погоди. 2. Олена запитала. Діана не має теплої зимової куртки. 3. Ван знає. Чен не любить солодкого чаю. 4. Амїр казав. В українського викладача є арабсько-український словник. 5. Ахмед пояснює. Амїр хоче піти до магазину комп'ютерів. 6. Леся слухала. Дівчата розповідали про університети Франції. 8. Чен розумів. Амїр розповідав про Конституцію України.

Орудний відмінок іменників на позначення знаряддя й об'єкту дії та засобу пересування

Прочитайте речення, зверніть увагу на вживання іменників на позначення знаряддя дії та засобу пересування.

– Я їду до університету *автобусом*. – *Чим* Ви їдете до університету?

– Я пишу в зошиті *ручкою*. – *Чим* Ви пишете в зошиті?

– Я мию руки *милом*. – *Чим* Ви мисте руки?

– Студенти пишуть у зошитах *ручками*. – *Чим пишуть* студенти в зошитах?

Іменники в орудному відмінку

Однина								
Чоловічий рід			Жіночий рід			Середній рід		
Хто? Що?	(З) ким? чим?		Хто? Що?	(З) ким? чим?		Хто? Що?	(З) ким? чим?	
Н.в.	О.в.		Н.в.	О.в.		Н.в.	О.в.	
Рушнік	Рушніком	-ом	Ручка	Ручкою	-ою	Мило	Милом	-ом
Олівець	Олівцем	-ем	Гривня	Гривнею	-єю	Море	Морем	-ем
Ніж	Ножем	-ем	Олена	Оленою	-ою	Завдання	Завданням	-ям
Музей	Музеєм	-єм	Леся	Лесяю	-єю	Хлоп'я	Хлоп'ям	-ям
Богдан	Богданом	-ом	Марія	Марією	-єю			
Батько	Батьком	-ом						

Множина					
Хто? Що?		(З) ким? чим?		Хто? Що?	
Н.в.		О.в.		Н.в.	
				О.в.	
Автобуси	Автобусами	-ами		Моря	Морями
Олівці	Олівцями	-ями		Завдання	Завданнями
Ножі	Ножами	-ами		Хлоп'ята	Хлоп'ятами
Гривні	Гривнями	-ями			

1. а) Прочитайте речення, зверніть увагу на виділені слова.

1. Студенти приїхали до університету *автобусом*. 2. Мій товариш часто їздить *тролейбусом* до центру міста. 3. Його подруга поїхала додому *трамваєм*. 4. Амір поїде до друзів *маршрутним таксі*. 5. Викладач їде щодня *метро*. 6. Сестра приїде *потягом*. 7. На 10 поверх їдьте *ліфтом*. 8. Мій брат часто їздить *таксі*. 9. Мої друзі люблять спорт і ходять пішки.

! Зверніть увагу: слова *метро*, *таксі* не змінюються.

2. а) Прочитайте й перекладіть нові дієслова, після яких вживаються іменники в орудному відмінку.

б) Поставте питання до виділених слів.

Дієслова: малювати / намалювати (кого? що? чим?), різати / порізати (що? чим?), відчиняти / відчинити (що? чим?) ≠ зачиняти / зачинити (що? чим?), витиратися / витертися (чим?), чистити / почистити (що? чим?), фотографувати / сфотографувати (кого? що? чим?), користуватися / скористатися (чим?), пишатися (чим?), займатися / зайнятися (чим?), цікавитися / поцікавитися (чим?), захоплюватися / захопитися (чим?).

Іменники: ключ, щітка, фотоапарат, туризм, теніс, бокс, танець (танці), пісня.

3. Прочитайте, запишіть і запам'ятайте дієвідмінювання нових дієслів:

Малювати, намалювати, різати, порізати, відчиняти, відчинити, витиратися, витертися, чистити, почистити, фотографувати, сфотографувати, користуватися, пишатися, займатися, зайнятися, цікавитися, поцікавитися, захоплюватися, захопитися.

4. Утворіть форму майбутнього часу дієслів із попередньої вправи.

5. Напишіть речення за зразком: *Ми їмо борщ (ложка).* – *Ми їмо борщ ложкою.*

1. Андрій ріже хліб (ніж). 2. Дуань відчиняє двері (ключ). 3. Чен їсть рибу (руки). 4. Викладач пише в журналі (ручка). 5. Цей художник малює (олівець). 6. Я витираюся (рушник). 7. Андрій чистить взуття (щітка). 8. Чен фотографує (фотоапарат).

6. Поставте питання за зразком: *Олена чистить картоплю ножем.* – *Чим Олена чистить картоплю?*

1. Студент намалював таблицю олівцем у зошиті. 2. Марія чистить зуби пастою «Свіжість». 3. Моя подруга відчинила двері ключем. 4. Мій тато їздить машиною на роботу. 5. Богдан користувався телефоном два роки. 6. Ванда користується шампунем «Квітковий». 7. Українці пишуться Україною. 8. Мій друг надсилає повідомлення Інтернетом.

7. Напишіть речення за зразком: *Ахмед займається (спорт).* – *Ахмед займається спортом.*

1. Андрій Шевченко захоплюється (футбол). 2. Богдан захоплювався (музика). 3. Брати Володимир і Віталій Клички займаються (бокс). 4. Ахмед цікавиться (культура українців). 5. Микола цікавиться (комп'ютери). 6. Наш викладач займається (наука). 7. Оксана займалася (мови). 8. Його брат цікавиться (машини).

8. Допишіть назви країн за зразком: *Українці пишуться ...* – *Українці пишуться Україною.*

1. Англійці пишуться ... 2. Американці пишуться ... 3. В'єтнамці пишуться ... 4. Іранці пишуться ... 5. Іспанці пишуться ... 6. Йорданці пишуться ... 7. Китайці пишуться ... 8. Німці пишуться ...

9. Поставте питання до виділених слів за зразком: *Моя подруга цікавиться косметикою*. – *Чим цікавиться Ваша подруга?*

1. Мої друзі захоплюються *баскетболом*. 2. Леся цікавиться *журналістикою*. 3. Мій товариш зацікавився *історією* України. 4. Чен цікавиться *традиціями* українського народу. 5. Завтра на занятті ми займатимемося *біологією*. 6. Учора студенти займалися *математикою*. 7. Алі займається *шахами*. 8. Наші хлопці захоплюються *туризмом*. 9. Оксана й Олена захопилися *тенісом*.

10. Дайте відповіді на питання.

1. Чим Ви малюєте таблиці? 2. Чим Ви ріжете хліб? 3. Чим Ви відчиняєте двері? 4. Чим Ви витираєтеся? 5. Чим Ви чистите свій одяг? 6. Чим Ви сфотографували пам'ятник? 7. Чим Ви займалися у школі? 8. Чим Ви цікавитесь тепер? 9. Чим захоплюється Ваш товариш? 10. Чим пишаються люди?

Орудний відмінок на позначення сумісної дії

Прочитайте речення, зверніть увагу на вживання іменників в орудному відмінку на позначення сумісної дії.

Олена переклала текст *із подругою*. – З ким Олена переклала текст?

Дуань навчається з *викладачем* щодня. – З ким Дуань навчається щодня?

Богдан відпочиває з *товаришами*? – З ким відпочиває Богдан?

11. Дайте відповіді на питання за зразком: *З ким Ви жили на батьківщині? (батьки)*. – Я жив на батьківщині з *батьками*.

1. Богдане, з ким Ви готували сніданок? (друг) 2. Леся, з ким Ви вчора обідали? (подруга) 3. Ахмеде, з ким Ви були вчора в кінопалаці? (товариш) 4. Чене, з ким Ви сьогодні зустрічаєтесь на стадіоні? (команда) 5. Дуань, з ким Ви займаєтесь математикою? (викладач математики) 6. Куне, з ким Ви були в цирку? (група) 7. Маріє, з ким Ви любите займатися? (сестра) 8. Джове, з ким працює Ваш батько в банку? (брат)

Особові займенники в орудному відмінку

Н.в.	Хто? Що?	Я	Ти	Він Воно	Вона	Ми	Ви	Вони
О.в.	(З / зі / із) ким? чим?	Мною	Тобою	Ним	Нею	Нами	Вами	Ними

12. Поставте питання до підкреслених займенників за зразком: *У кабінеті № 3 працює лікар. Учора я розмовляв з ним*. – З ким Ви розмовляли вчора?

1. Я навчаюся у групі № 5. Зі мною навчаються (8) вісім студентів. 2. Ти живеш у гуртожитку. Хто живе з тобою в кімнаті? 3. Це мій старший брат. Учора я був з ним у кінопалаці. 4. Поруч живуть арабські студенти. Сьогодні вранці ми снідали разом з ними. 5. Це наш викладач. У неділю ми були з ним на екскурсії. 6. Це подруга Олени. У суботу Олена була з нею у клубі. 7. Це студенти групи № 7. Вони навчаються з нами.

13. Дайте відповіді на питання за зразком: *З ким займаються науковці фізикою? (вони)*. – Науковці займаються фізикою з *ними*.

1. З ким мешкає Оксана в гуртожитку? (я) 2. З ким працює батько в банку? (він) 4. З ким розмовляв бібліотекар? (ми) 5. З ким перекладав текст студент? (вона) 6. З ким навчається Амір? (вони) 7. З ким Ви хочете поговорити? (Ви)

Прочитайте й перекладіть слова: *задоволений / незадоволений*

Задоволений (-а, -і) + ким? чим?

Незадоволений (-а, -і) + ким? чим?

2. Поставте питання до виділених слів.

1. Його сестра не мала *модної* сукні. 2. У брата не було *теплого* взуття. 3. Андрій не мав свіжого хліба. 4. Гордон не купив *апельсинового* соку. 5. У дівчат не було дорогих парфумів. 6. Хлопець не вибрав *спортивного* костюму. 7. Чен і Ван не їли *українського* сала. 8. Марія не поклала до холодильника *молочних* продуктів.

3. Узгодьте числівники з іменниками. Напишіть речення.

1. У місті 6 (види) транспорту: метро, автобус, тролейбус, трамвай, таксі, літак. 2. Вона купила різний посуд: 6 (тарілки), 4 (чашки), 2 (виделки), 2 (ложки), 1 (чайник). 3. На його столі лежали 2 (українські підручники), 5 (робочі зошити), 1 (словник), 3 (олівці), 2 (сині ручки), 1 (гумка). 4. У книжковій шафі стояло 7 (книжки), 4 (журнали). 5. В аудиторії на вікні стояло 3 (чудові квітки). 6. На нашому підготовчому факультеті навчається 400 (іноземні студенти). 7. Електричний чайник коштує 70 (гривні). 8. Я придбав у касі 4 (квитки).

 4. Побудуйте діалог за зразком:

Хлібний відділ у магазині: 1 (білий хліб), 3 (булки), 3 (гриені) 30 (копійки).

– У вас є білий хліб і булка?

– Так, є.

– Дайте, будь ласка, один білий хліб і три булки. Скільки це коштує?

– Три гривні тридцять копійок.

1. М'ясний відділ у магазині: 0,5 (кілограм, ковбаса), 400 (грам, сало), 1,5 (кілограм, м'ясо). 85 (гривні).

2. Молочний відділ у магазині: 2 (літр, молоко), 300 (грам, сир), 1 (кілограм, масло). 28 (гривні) 50 (копійки).

3. Кондитерський відділ у магазині: 1 (кілограм, цукерки), 0,5 (кілограм, печиво). 26 (гривні).

4. Овочевий відділ у магазині: 3 (кілограм, картопля), 400 (грам, огірки), 600 (грам, помідори). 12 (гривні).

5. Фруктовий відділ у магазині: 1 (кілограм, яблука), 3 (апельсин), 2 (лимон), 4 (банан). 13 (гривні).

6. Книгарня: 1 (словник, розмовник, мапа, журнал «Мода»). 56 (гривні).

7. Парфумерний відділ: 1 (шампунь), 3 (мило), 1 (зубна паста). 14 (гривні).

8. Відділ одягу: 1 (спортивний костюм), 1 (спортивна куртка). 81 (гривні).

5. Напишіть відповіді на питання.

1. Богдане, ти п'єш багато води щодня? (небагато) 2. У місті Харкові 10 районів? (9) 3. На уроці ви пишете одну вправу? (кілька) 4. Словник коштує шістнадцять гривень? (20) 5. У вашій групі багато китайських студентів? (мало) 6. У вашому гуртожитку 4 поверхи? (5) 7. У вашій кімнаті мешкає 2 студенти? (3) 8. У супермаркеті 8 відділів? (10)

6. Дайте відповіді на питання.

1. Скільки поверхів у гуртожитку № 5? (5) 2. Скільки людей у його родині? (7) 3. Скільки гривень коштує ця модна куртка? (200) 4. Скільки вікон в аудиторії № 12? (3) 5. Скільки книжок і журналів читав друг щомісяця? (6, 2) 6. Скільки води він п'є щодня? (2) 7. Скільки мов Ви знаєте? (3) 8. Скільки друзів Ви маєте? (небагато)

 7. а) Прочитайте діалоги.

1) – Саліме, за скільки гривень ти придбав новий телефон?
– За 800 (вісімсот) гривень.

4) – Сашко, ти любиш пити апельсиновий сік?
– Ні, друже. Я не люблю апельсинового соку.
– А який сок ти любиш?
– Яблучний.

- 2) – Моніко, твоя нова сукня дорога?
 – Ні, недорого.
 – Але вона модна й гарна.
 – Так, згодна.
- 3) – Діано, ти сходиш до магазину?
 – По що?
 – По продукти. У холодильнику немає продуктів.
 – Гарзд. Що купити?
 – Купи, будь ласка, один батон, дві булки, один кілограм (1 кг) м'яса, 300 (триста) грамів масла, півкілограма цукерок, п'ять бананів.
 – У нас є картопля?
 – Так, ще є.
- 5) – Оксано, я приготую каву. Де чайник?
 – Він стоїть у кухні, на столі.
- 6) – Пане викладачу, скільки студентів піде на екскурсію?
 – 25 студентів.
- 7) – Чене, скільки хлопців у твоїй групі?
 – П'ять хлопців.
 – А скільки дівчат?
 – Чотири дівчини.
- б) Складіть діалоги за попереднім зразком.
8. Напишіть твір «Мої покупки в Україні».

Ви вже знаєте!

1. Як запитати й відповісти про ознаки відсутніх особи або предмета.
- 1) – Якого словника у Вас немає?
 – У мене немає українсько-китайського словника.
- 2) – Якої ручки у Марії немає?
 – У неї немає червоної ручки.
- 3) – Яких речей не було в Чена?
 – У нього не було теплих речей.
2. Як сказати про кількість предметів або осіб.
- 1) – Скільки зошитів лежить на столі?
 – На столі лежить 10 зошитів.
- 2) – Скільки студентів у вашій групі?
 – У нашій групі 12 студентів.
3. Як дізнатися про поінформованість співрозмовника.
- Ви знаєте студентів, яких ми зустріли в кафе?
 – Так, знаємо. Вони навчаються на філологічному факультеті.
4. Як замовити певну кількість предметів.
- Дайте, будь ласка, один хліб, двісті грамів масла, два пакети соку.
5. Як дізнатися про ціну товару.
- Скажіть, будь ласка, скільки коштує ця синя куртка?
 – Сімдесят гривень.
 – А скільки коштує цей светр?
 – Тридцять п'ять гривень, п'ятдесят копійок.